

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра загальноправових та політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасний парламентаризм

Освітня програма: _____ Політологія _____

Спеціальність: _____ 052 Політологія _____

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

Ступінь вищої освіти: _____ магістерський _____

Затверджено на засіданні кафедри
загальноправових та політичних наук

Протокол №2 від 3 вересня 2021 р.

м. Запоріжжя, 2021

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасний парламентаризм
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Викладач	Постол Олена Євгенівна доктор політичних наук, професор кафедри загальноправових та політичних наук
Контактна інформація викладача	+380(61)7698626 kafedra_zpn@zp.edu.ua , kafedrazpn@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом
Обсяг дисципліни	Кількість годин для денної форми – 90; кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 14, семінарські – 30, самостійна робота – 46), вид контролю – екзамен
	Кількість годин для заочної форми – 90; кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 4, семінарські – 6, самостійна робота – 80), вид контролю – екзамен
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p><i>Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Сучасний парламентаризм» базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплін.</i></p> <p><i>Постреквізити навчальної дисципліни. Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Сучасний парламентаризм» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Модернізація політичної системи», «Євроінтеграційні реформи та децентралізація», асистентська практика та кваліфікаційна дипломна робота.</i></p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:</i></p> <p><u>загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність проводити дослідження на відповідному рівні. – здатність розробляти проекти та управляти ними. – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. – здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. – здатність генерувати нові ідеї (креативність). – здатність спілкуватися іноземною мовою. <p><u>фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації. – спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти. – критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів. – здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. – спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу. – здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні. – спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні. <p><u>результати навчання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для 	

оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

- вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.
- приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
- критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасний парламентаризм» є формування комплексного уявлення про сучасний парламентаризм, характер та зміст парламентської діяльності в Україні та світі, здатності розв'язувати складні задачі і проблеми парламентаризму у сфері публічного управління та адміністрування, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни «Сучасний парламентаризм» є формування комплексного уявлення про сучасний парламентаризм; знайомство з прикладними аспектами сучасного парламентаризму; знання основ правових особливостей сучасного парламентаризму; вміння розв'язувати задачі і проблеми парламентаризму у сфері публічного управління та адміністрування.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Парламентаризм та організація представницької влади

Тема 1. Парламент у сучасній демократичній державі: природа, сутність, системні характеристики, політична еліта

Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Пряма і представницька демократія. Демократичне врядування: цінності та компетентності. Народовладдя – основа представницької демократії. Базові філософсько-світоглядні ідеї парламентаризму. Політична еліта: сутність, етапи становлення, традиції, непомітність. Державно-політична еліта та парламентське лідерство.

Тема 2. Парламентаризм у системі публічного управління

Парламентаризм та організація представницької влади. Взаємодія держави з інститутами громадянського суспільства. Конструктивні й деструктивні політичні технології. Лобізм у парламентській діяльності.

Тема 3. Представництво та вибори

Вибори та референдуми як інститути демократії. Парламентські вибори як детермінанта представницької демократії. Функції виборів у демократичному суспільстві. Референдум як прояв демократії. Становлення інституту виборів в Україні. Поняття і типи виборчих систем: мажоритарна, пропорційна, змішана.

Принципи виборчого права. Принцип загального виборчого права. Принцип вільних виборів. Принцип рівного виборчого права. Принцип прямого виборчого права. Принцип таємності волевиявлення (голосування).

Управління виборчим процесом та виборчі технології. Стадії та суб'єкти виборчого процесу. Політична партія як суспільний та політичний інститут. Сутність і роль політичних партій у виборчому процесі. Методи підрахунку голосів: метод Хейра (Гамільтона); метод Д'Ондта; метод Сент-Лагю. Політичний маркетинг. Менеджмент виборчих кампаній. Виборчі технології та партійне будівництво.

Засоби масової інформації та їх роль у виборчому процесі. Основні напрями підвищення правової культури учасників та організаторів виборчого процесу.

Тема 4. Парламентська діяльність

Проблема компетенції парламенту. Парламентське право. Основні функції парламентів: форми і методи їх реалізації. Функція законотворення. Законотворчий процес. Контрольна функція парламенту. Установча функція парламенту. Парламентські процедури. Парламентська опозиція. Взаємодія парламентів з іншими органами державної влади.

Тема 5. Парламентські технології

Основи та особливості мовного мистецтва парламентаря.

Управління конфліктами в парламентській діяльності (стратегії поведінки та психологічні практики). Політичний конфлікт як різновид соціального конфлікту. Механізми врегулювання політичних конфліктів. Соціально-психологічні технології в парламентській діяльності. Коучинг як технологія особистісного розвитку політика.

Аналітичне забезпечення парламентської діяльності

Змістовний модуль II. Сучасне суспільство і інститути демократії: світовий та отечественний досвід

Тема 6. Статус депутата: світова та українська практика

Депутат парламенту: основні принципи та законодавчі норми його статусу.

Умови припинення повноважень. Депутатські привілеї: світовий досвід (на прикладі окремих країн) Недоторканність. Імперативний мандат. Індемнітет. Винагороди парламентарів: світовий досвід і українські реалії.

Парламентська культура та парламентська етика: зарубіжний та український досвід.

Тема 7. Особливості сучасного парламентаризму

Парламенти зарубіжних країн. Структура, функції та порядок формування сучасних парламентів. Актуальні тренди та парадокси представницької демократії. Парадигма глибинної демократії. Сучасні тенденції парламентаризму.

Тема 8. Основні моделі сучасного парламентаризму

Вестмінстерська парламентська система: переваги та недоліки (склад, організація: керуючі органи, комітети, дебати), повноваження, розгляд законопроектів).

Американська (конгресійна) модель. Змішана модель (Німеччина, Франція та ін.). Система стримувань та противаг: американський та європейський досвід. Процес законотворення в цих моделях (порі-вняльний аналіз).

Тема 9. Верховна Рада України

Правове регулювання парламентських виборів в Україні. Організаційно-функціональна структура системи державного управління виборчим процесом в Україні.

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Взаємодія Верховної Ради України із суб'єктами державного управління та громадянського суспільства

Забезпечення діяльності Верховної Ради України. Апарат Верховної Ради України. Народний депутат України.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
1	<i>Парламент у сучасній демократичній державі: природа, сутність, системні характеристики, політична еліта</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 6</i>	<i>1 / 0 / 10</i>
2	<i>Парламентаризм у системі публічного управління</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 2 / 2</i>	<i>0 / 1 / 6</i>
3	<i>Представництво та вибори</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 6</i>	<i>0 / 1 / 10</i>
4	<i>Парламентська діяльність</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 6</i>	<i>0 / 1 / 10</i>
5	<i>Парламентські технології</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 6</i>	<i>1 / 0 / 10</i>
Модульний контроль				
6	<i>Статус депутата: світова та українська</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 2</i>	<i>0 / 1 / 6</i>

	<i>практика</i>			
7	<i>Конструктивний потенціал конфліктів і міжнародна безпека</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 6</i>	<i>0 / 1 / 10</i>
8	<i>Основні моделі сучасного парламентаризму</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>0 / 2 / 6</i>	<i>1 / 0 / 10</i>
9	<i>Верховна Рада України</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>0 / 2 / 6</i>	<i>1 / 1 / 8</i>

Модульний контроль

Підсумковий контроль

Екзамен

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовному модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Сучасний парламентаризм» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- 1) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, виконання практичних робіт;*
- 2) підготовка доповідей, презентація результатів власних досліджень та проекту;*
- 3) підготовка до модульного контролю та екзамену;*
- 4) робота з інформаційними джерелами та ін.*

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття, особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання.

Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

<i>Теми</i>	<i>Кількість годин для денної форми навчання</i>	<i>Кількість годин для заочної форми навчання</i>
<i>Тема 1. Парламент у сучасній демократичній державі: природа, сутність, системні характеристики, політична еліта</i>	<i>6</i>	<i>10</i>
<i>Тема 2. Парламентаризм у системі публічного управління</i>	<i>2</i>	<i>6</i>
<i>Тема 3. Представництво та вибори</i>	<i>6</i>	<i>10</i>

Тема 4. Парламентська діяльність	6	10
Тема 5. Парламентські технології	6	10
Тема 6. Статус депутата: світова та українська практика	2	6
Тема 7. Конструктивний потенціал конфліктів і міжнародна безпека	6	10
Тема 8. Основні моделі сучасного парламентаризму	6	10
Тема 9. Верховна Рада України	6	8
Разом	46	80

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovyh-ta-politychnyh-nauk>;
- листування за допомогою електронної пошти kafedra_zpn@zp.edu.ua (у форматі 24/7);
- відеозустріч, аудіоспілкування або чат консультації (за графіком консультацій викладача).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовними модулями	
	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)
Поточний контроль	60	60
Модульний контроль (МК)	40	40
Всього по змістовним модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (ЗМ1 + ЗМ2 / 2)	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».